

Advies

Wijzigingen Havendecreet

Brussel, 16 juli 2021

Adviesvraag: Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 2 maart 1999 houdende het beleid en het beheer van de zeehavens, het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur en het decreet van 3 mei 2019 houdende de havenkapiteindienst

Adviesvrager: Lydia Peeters - Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken

Ontvangst adviesvraag: 21 juni 2021

Adviestermijn: 30

Goedkeuring raad: 16 juli 2021

Contactpersonen: Nico Milo - nmilo@serv.be
Ann Wuyts – awuyts@serv.be

Inhoud

Inhoud	3
Situering	4
Advies	5
1 Financiering voorzien voor gezamenlijke projecten	5
2 Snelle en efficiënte procedures voor aanpassing havenverkeersverordening	6
3 Belang van raadpleging en overleg onderstrepen	6
4 Wijzigen besluit van 14 maart 2007	7

Situering

Op 21 juni 2021 ontving de Mobiliteitsraad een adviesvraag over wijzigingen aan het Havendecreet. Het voor advies voorliggende decreet wijzigt drie eerdere decreten:

- Havendecreet (2 maart 1999)
- Decreet Havenkapiteindiensten (3 mei 2019)
- Decreet over het lokaal bestuur (22 december 2017)

De doelstelling van deze wijzigingen is drieledig:

- De Vlaamse regering brengt hiermee het Havendecreet in lijn met Verordening (EU) 2017/352 over het kader voor het verrichten van havendiensten en regels financiële transparantie
- Enkele verouderde decretale bepalingen aanpassen aan de huidige praktijk.
- De relatie verduidelijken tussen het Havendecreet en de Algemene Groepsvrijstellingsverordening.

Advies

Bij de opmaak van dit voorontwerp van decreet zijn de betrokken partijen, met name de havenbesturen, zeer nauw betrokken. De MORA apprecieert dit overleg en de consultatie. De actoren vroeg in het proces betrekken, zorgt voor voldoende tijd voor een grondig maatschappelijk debat. Door deze goede voorbereiding verliep het debat in de Mobiliteitsraad vlot. De Raad formuleert in dit advies nog enkele aanbevelingen tot verdere aanpassing van het Havendecreet.

1 Financiering voorzien voor gezamenlijke projecten

De voorgestelde wijziging van het Havendecreet voorziet in art. 20¹ dat de Vlaamse regering en de havenbedrijven gezamenlijke initiatieven kunnen ontwikkelen binnen beleidsthema's waar de strategische doelstellingen van de Vlaamse overheid en de havenbedrijven elkaar kunnen versterken.

Recent heeft de Vlaamse regering² een Vlaamse havenstrategie opgemaakt die de missie van de Vlaamse overheid omtrent de Vlaamse havens vastlegt. Ze legt de doelstellingen vast om de uitdagingen aan te gaan omtrent het versterken van de concurrentiepositie, het verhogen van de toegevoegde waarde en het realiseren van duurzame groei.

Deze uitdagingen zullen omgezet worden in concrete samenwerkingsprojecten tussen de Vlaamse overheid en de havens. Een aantal van deze projecten zullen zeker het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken overstijgen.

Artikel 25 van het Havendecreet wordt binnen de huidige beleidscontext als te beperkend ervaren. Tussen het Vlaams Gewest en de havenbedrijven wordt ondertussen op veel meer domeinen naar samenwerking gezocht om het hoofd te bieden aan uitdagingen waar bij de totstandkoming van artikel 25 nog geen sprake was. De MORA stelt dan ook voor om een passage toe te voegen aan voorliggende tekst die toelaat dat de Vlaamse regering beleidsdomeinoverschrijdend medefinanciering kan voorzien voor de nieuwe uitdagingen zoals onder meer opgenomen in de koepelovereenkomst tussen de Vlaamse overheid en de Vlaamse havens en de individuele overeenkomsten tussen de Vlaamse overheid en een individuele haven. We denken hierbij niet limitatief aan gemeenschappelijke initiatieven in het kader van klimaatadaptatie of mitigatie, de realisatie van walstroomvoorzieningen, de digitale ontsluiting, etc.

Concreet stelt de MORA voor om volgende zin toe te voegen: *'De Vlaamse regering is ertoe gemachtigd om in dit kader financiering te voorzien voor het gedeelte van de gemeenschappelijke actie die onder haar bevoegdheid ressorteert.'*

¹ Wijziging van art. 25 van het Havendecreet

² Mededeling aan de Vlaamse regering – Conceptnota Vlaamse Havenstrategie – 4 december 2020 - VR 2020 0412 MED.0384/1BIS

2 Snelle en efficiënte procedures voor aanpassing havenverkeersverordening

De havenbesturen ervaren de nood om te kunnen beschikken over een snelle en efficiënte vaststellings- en herzieningsprocedure van de havenverkeersverordening. Om operationele redenen is het belangrijk dat de havenverkeersverordening op een redelijke termijn kan aangepast worden aan snel evoluerende havenverkeersrealiteiten.

De MORA ondersteunt de vraag van de havens om over een snelle wijzigingsprocedures te beschikken. De Raad adviseert dat de Vlaamse regering over dit topic opnieuw in gesprek gaat met de havenbesturen. Samen kan dan een procedure uitgewerkt worden voor een, voor beide partijen, realistische en haalbare aanpak. In deze procedure moet voldoende tijd voorzien worden voor overleg met en advies van alle betrokken stakeholders.

3 Belang van raadpleging en overleg onderstrepen

Verordening 2017/352 (art. 15) voorziet dat de havenbeheerders de havengebruikers en andere belanghebbenden moeten raadplegen over aangelegenheden die verband houden met de ontwikkeling van de haven, zoals o.m. milieuaspecten, ruimtelijke ordening, maatregelen om de verbindingen met het achterland te verbeteren, de efficiëntie van administratieve procedures, de veiligheid enz. Hoe de raadpleging georganiseerd wordt laat de verordening over aan de lidstaten (hetzij via een permanent orgaan, hetzij op ad hoc-basis of via een combinatie van technieken).

Om de toepassing van de verordening mogelijk te maken voorziet het voorontwerp van decreet om in het Havendecreet (art. 9) op te nemen dat de havenbedrijven de raadpleging van havengebruikers en andere belanghebbenden organiseren conform art. 15 van verordening 2017/352 en dus de keuze aan de havenbedrijven te laten hoe de vereiste raadplegingen worden georganiseerd.

Voor de MORA is raadpleging en overleg tussen havenbeheerders en stakeholders een essentieel element voor een performant havenbeleid en de Raad onderschrijft dan ook de raadplegingsvereiste zoals bepaald in de Verordening.

De Raad stelt vast dat er door alle havens geïnvesteerd wordt in regelmatig overleg tussen havenbedrijven en stakeholders. Ook binnen de MORA vindt een permanent overleg plaats tussen de maatschappelijke stakeholders en de havenbeheerders over Vlaamse regelgeving

De MORA vindt het belangrijk dat de raadpleging en het overleg met havengebruikers en lokale stakeholders een essentiële plaats krijgt in het havenbeleid. Daarom vraagt de MORA om in de Memorie van Toelichting van het Havendecreet het belang van een gedegen en gecontinueerd overleg extra te onderlijnen.

4 Wijzigen besluit van 14 maart 2007

Met het besluit van de Vlaamse regering van 14 maart 2007³ kreeg de Vlaamse Havencommissie de taak om de sociaaleconomische aspecten te beoordelen van subsidie- en medefinancieringsprojecten in havens. De MORA heeft deze taak, als opvolger van de Vlaamse Havencommissie, toegewezen gekregen.

Naar aanleiding van de adviesvraag over het verdiepen van de kaaimuur aan de noordzijde van het Vijfde Havendok in maart 2021, maakte de Raad de overweging of het adviseren van specifieke havengebonden infrastructuurprojecten strookt met de opdracht van de strategische adviesraden uit het bestuursdecreet. Deze opdracht bestaat er in om de minister en het Vlaams Parlement te adviseren over strategische beleidsaangelegenheden.

In zijn advies van 6 april 2021⁴ vroeg de Mobiliteitsraad om samen met de havens na te gaan welke de meest aangewezen procedure is om de Vlaamse financiering voor dergelijke projecten te begeleiden. De MORA is uiteraard bereid om hierover zijn rol als overlegorgaan voor het maatschappelijk middenveld op te nemen. Daarnaast vroeg de Raad om het Besluit van 14 maart 2007 te wijzigen zodat het adviseren van de individuele subsidie- en medefinancieringsprojecten niet meer aan de Mobiliteitsraad als opdracht toebedeeld wordt.

Aangezien dit een uitvoeringsbesluit van het Havendecreet is, wil de MORA in dit advies zijn vraag herhalen om in overleg met de havens tot een nieuwe procedure te komen en het besluit van de Vlaamse regering aan te passen aan deze nieuwe procedure.

³ Besluit van de Vlaamse regering van 14 december 2007 betreffende de voorwaarden voor en de procedures tot toekenning, wijziging en intrekking van projectgebonden subsidies en medefinanciering aan de havenbedrijven, alsmede betreffende de subsidie- en medefinancieringspercentages.

⁴ 2021, MORA, Advies over het verdiepen van de kaaimuur aan de noordzijde van het Vijfde Havendok (bestek B10825), <https://mobiliteitsraad.be/mora/publicatie/advies-verdiepen-kaaimuur-noordzijde-vijfde-havendok>